

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Félévre — 5 „
 Helyben készen hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévre — 10 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévre — 12 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a hét utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre viselkedik vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

Egyes adatok ára 2. ábr.

NAGYVÁRAD, május 16.

Hol nyaraljunk?

(K. Ö.) Nem tudjuk, lesz-e foganatja annak a mozgalomnak, melyet a »Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület« a magyar fürdők és ásványvizek érdekében indított. Áttől félünk, hogy nem. Ha valaha, úgy a tavalyi év bizonyára nemzeti felbuzdulás korszaka volt, amikor joggal reméltük, hogy a magyar közönség csak azt fogja pártolni, ami magyar. És mégis az történt, hogy tavaly sokkal többen látogatták a külföldi fürdőket és sokkal több ásványvizet hoztunk be a külföldről, mint az előző esztendőben.

A Tulipánszövetség támogatásával Gerlőczy Zsigmond dr. egyetemi tanár volt az, aki arra a nehéz feladatra vállalkozott, hogy a magyar közönségben megörjé azt a közönyt, melylyel mindaz iránt viseltetik, a mi magyar. A Sándor utcai régi országháza visszhangzott az előkelő közönség zajától és Gerlőczy izzó lelkesedéssel és a statisztika megdönthetetlen erejével bizonyította a magyar fürdőügy szomorú állapotát. Nincs más hátra, mint hogy a fürdőző közönség és magyar orvosi kar jóvá tegye mulasztását.

Gyógyfürdőink és üdülő helyünk anynyi van, mint kevés országnak. Számlálható fürdőhelyünk van 209. De ezek legnagyobb része elhanyagolt állapotban van és így sem egészségügyi, sem közgazdasági célját nem teljesítheti. De ennek csak a magyar közönség az oka, mely a 209 fürdőből csak mintegy 50—60-at látogat, tehát csupán ezeket képesíti arra, hogy céljuknak megfelelőhessenek. Dicsérjük a külföldi fürdők berendezését és kényelmét, Dehát ki lendíti fel azokat és ki teszi lehetővé a tulajdonosoknak és vállalkozóknak, hogy a fürdőhely fejlesztésére anyagi áldozatot hozzanak? Csak a fürdőző közönség, mely pénzt oda hordja. A magyar fürdőket mintegy 90.000 ember keresi felévenként, az egy Wiesbadent, Gerlőczy adatai szerint 200 ezer ember. A statisztikai hivatal szerint a magyar fürdőket mintegy 26.000 külföldi látogatta 1906-ban. A külföldi fürdőket azonban 80 ezer magyar család kereste fel, melyek 50 millió koronát költöttek el. Ha ezt évenként itt költenék el, mennyire másképpen festene a magyar fürdőhelyeink berendezés és kényelem dolgában.

Szakasztott ugyanaz a helyzet a magyar ásványvizek dolgában is. Minek kell nekünk egymillióhétszáz ezer korona értékben külföldi ásványvizet évente fogyasztanunk, annak éppen csak az orvo-

sok a megmondható, akik a külföldi ásványviznek forgalmát csinálnak. Jellemző, hogy ezen a téren itt Ausztria az, mely a legnagyobb behozatalt tudja felmutatni. Kikapadhatatlannak mondott természeti kincseink dacára egy millióra rug az az összeg, melyet Ausztriának ásványvizért fizetünk. Ez szegénytelen állapot, mikor alig van betegség, melynek ellenkezőjét valamely magyar ásványviz nem nyújtja. Ásványviz forrásaink nem nélkülözhetik azt az 1 millió 700 ezer koronát, melyet a külföldre küldünk és hacsak 30—40 ezer koronával is emelnék a forgalomban levő 60 ásványviz forrásunk jövedelmét, már is elérhetnők azt, hogy a forrástulajdonosok a fürdőző közönség szempontjából szükséges és hasznos befektetéseket teheszenek.

Az áprilisban megtartott balneológiai kongresszus felírt a kormányhoz, hogy a bizottságokban már letárgyalt fürdő törvényjavaslat-tervezetet terjessze az országgyűlés elé. Nincs ok, hogy ez meg ne történhessen, mikor a nemzeti vagyoni védelméről van szó. A külföld példája bizonyítja, hogy mi mindent lehet ezen a téren tenni. Ha a természet oly bőségesen gondoskodott rólunk, nem szabad, hogy nem törődömség, sőt mondhatni hazafiatlanság révén ezek a ter-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szivarhamu.

Fürdés után a vivóterembe mentem, hogy Cavour Pált megkeressem. Csakhamar megtaláltam; egy kereveten feküdt, fogai között égő szivart tartva. Tüzet kértem tőle, de a helyett, hogy szivarját nyújtotta volna felém, egy doboz gyufát adott.

Kérdőleg néztem rá.

— Régi szokás ez nálam, melyet megőriztem, mióta egy asszony kezeiből megmentett, — szólott magyarázólag.

— Nem látom az összefüggést — mondtam közömbösen, mert nem tudtam, hogy hajlandó-e engem felvilágosítani.

Rövid idő múlva megszólalt:

— Igaza van, nehéz megtalálni.

— Micsodát?

— Nos, az összefüggést a szivarhamu és egy szereimi kaland között.

— Igen, igen kis ok, nagy okozat. Bizonyára összeveszett egyszer a kedvesével, mert vigyázatlanságból égő hamut ejtett vadonatuj ruhájára.

Cavour nevetett:

— Nagyon téved! Halgassa csak.

Tíz éve most. Egy angol vonat dohányzószakasában ültem, hogy szivarozva üzzem el az utazás unalmait.

A szakasz üres volt, de kevéssel a vonatindulás előtt egy fiatal asszony foglalt helyet benne.

— Engedje meg nagyságos asszonyom,

hogy figyelmeztessem, hogy a dohányzóba került.

— Nem baj, uraim!

Egy hivatalnok bezárta az ajtót... A vonat megindult. En felállottam, lebecsájtottam az ablakot és gondolva, hogy egy hölgy jelenlétében még sem illő dohányozni, égő szivarom ki akartam dobni az ablakon.

A hölgy mosolyogva szólt:

— Hagyja csak kérem, szivarozzék tovább, szeretem a dohányszagot.

Nagy örömmel kaptam az engedélyen, kényelmesen elhelyezkedtem a sarokban és megnéztem utitársnőmet. Nagyon szép, szőke haju, fekete szemű asszony volt. Most már emlékeztem rá, hogy láttam a perironon fel s alá járkálni, mintha valakit keresne.

Megemlítém ezt előtte, hogy beszélgetést kezdjek.

— Igen, én voltam, a férjem kerestem; találkát adtunk a pályaudvaron, de nem jött el. Nagyon aggódom miatta...

— Ah, — mondtam vigasztalva — ne törődjék vele. Bizonyára eltévedtette a kocsit, talán itt is ül a vasuton... Mindenesetre hálás vagyok a véletlennek...

Később tekintetem rá, hogy bocsánatot kérjek merészségemért.

— Uraim!

— Halvány pir öntötte el arcát, de mosolygásán láttam, hogy zavara nem komoly.

Képzelmegát helyeztembe. Egy hétig meglesztem dolgozott, most ott ül a kocsiban egy fiatal érdekes hölgygyel. Mit tenne ön? Ugyan azt, amit én...

Ot perc múlva a szokásos frázisok kicse-

rélése után épp úgy, mint én, kísérletet tett volna a közeledésre.

Es akkor — mintha hideg zuhany ért volna, a szó megakadt a torkomon, — a fiatal asszony felugrott helyéről, duhósen szikrázó szemekkel a kocs másik sarkába ugrott és innen ordította:

— Uram, ön azonnal 200 forintot fizet, nehogy az ellenem intézett támadást meg nem történte tegye.

Igen, kedves barátom, ez volt az első kalandom az angol vasuton.

Egy kalandorné kezébe jutottam, akik a vasuton találhatók, akik veszedelmes fajtái annak az országnak, mely a nőknek feltétlen védelmet nyújt.

Az ilyen zsarolás tíz eset közül kilencszer sikerül. Képzelmegát, milyen kínos helyzet. Már láttam nevem az összes lapokban... Cavourt erkölcsien üzemek miatt elfogták! Már pénztárcám után nyúltam, midőn pilantásom véletlenül szivaromra esett. Egy gondolat villant át agyamon egy nagyszerű, megtorló gondolat.

Ovatosan visszaült m ismét helyemre és nagyot szittam szivaromból.

— Nos uram, várok...

— Sajnálom, de kívánságát nem fogom teljesíteni.

Időnként egyet szittam szivaromból.

Hosszat és éleket fűtült a vonat, utitársnőm elhatározottan felállott.

— Utoljára kérem, akar 100 forintot adni?

Fellelet helyett tovább szittam szivarom.

— Jól van!

E szavaknál leverte kalapját, letépte róla a díszítést és felbontotta a haját. Megértettem.

mészeti kincsek közgazdasunkra kárba veszszenek.

A cselédtörvény. Holnap valószínűleg általánosságban tárgyalják a cselédtörvény-javaslatot. A részletes tárgyalás pünkösdtől kezdve marad. Több képviselő módosításokat fog tenni a javaslat részletes tárgyalása alkalmával. Ezeket a földművelésügyi miniszter holnap délutánra értekezletre hívta magához. E hó 22-én kezd meg a közös pártkonferencia a javaslat részleteinek megvitatását és parlamenti részletes tárgyalás csak ezután lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 16.

Elnök: Justh Gyula

Justh Gyula elnök délelőtt tíz órakor nyitotta meg az ülést. Bejelentette, hogy Pildner Ferenc képviselő meghalt s hogy tegnap 30 tagu küldöttséggel résztvett a pécsi kiállítás megnyitására.

A cselédtörvénynek Giesswein Sándor volt az első szónoka. Azzal a megjegyzéssel szemben, hogy ez a parlament nem alkalmas ennek a javaslatnak a megteremtésére, azt feleli, hogy akkor nem alkalmas a népképviselő reformálására sem. A javaslatot a jövő z-néjének tartja, mely után a szociális intézkedések egymásután fognak következni. Amerikára hivatkozik, ahol a munkaadó munkásait csalágtagjaikul tekinti. Mig a magyar társadalom ezt meg nem érti, az ipari fejlettség magasabb fokára nem fog eljutni. Nem sztrájk törvényrel, hanem társadalmi akcióval kell a szociális ellen orvosságot szerezni. Kérdés talál-e a kisközgazda védelmet a javaslatban? Az bizonyos,

... Megtett mindent, hogy egy erkölcs-telen merénylet áldozatául tűnjék fel.

A vonat megállott ...

Felrántotta a kocsit ajtáját és segítségért kiáltott.

Az utasok mind odatalakoznak, kérdezősködnek, rendőrt hívnak ...

A rendőr felém közeledik és én nyugodtan, mosolyogva várom.

— Itt ül a nyomorult, aki megtámadott és utitársam a haragtól szikrázó szemekkel reám mutat.

— A király nevében el fogom önt ...

Ekkor csendet kérek és a körülállókhöz fordulok:

— Ez az asszony hazudik! Nézzék meg a szivarom!

Ovatosan megmutatom a tömegnek, hat centiméter magas szürke hamu volt rajta.

Halálos csönd, majd halk nevetés hallatszik, azután még egy ... és megint egy.

A rendőr a kalandornő vállára teszi kezét.

— Uram, akar följelentést tenni e nő ellen? Dehogy! Az élet ugyanis oly rövid — szótam nevetve és szétromboltam oly művészettel fölépített munkámat.

Igy történt barátom, hogy egy szivar megmentett egy asszony kezéből.

hogy a lakásviszonyokon javíts véget vet olyan visszaéléseknek, melyek a hozzátartozók felhasználása tekintetében fordultak elő. Kifogásolják, hogy ma a 12 éves gyermeket alkalmazhatják a gazdasági munkában.

Ez természetes, mert a földmives gyermeke 12 éves korában kerül ki az iskolából s ha 16 éves koráig nem alkalmazták, elszokik a munkától. Hogy mikor hagyhassa el a munkás lakóhelyét, azt a házirend, de ne a javaslat állapítsa meg. Szociális szempontból sérelmes a javaslatnak az a része, mely a munkások sztrájkjogát érinti. A javaslatához való hozzájárulását a megfelelő módosításoktól teszi függővé. A múlt tapasztalatai olyan fórum felállítását teszik szükségessé, melyhez a szerződésével elégedetlen munkás jogorvoslásért fordulhasson. Mig ilyen fórum nem lesz, a munkásság egyedüli védelme a sztrájk, melyet a szakasz valósággal vétségképp említ s definíciója szerint ő is igazgató, mert vannak viszonyok, melyekkel ő is elégedetlen. A javaslat arra volna, hogy a nemzet szociális felfogását tükröztesse vissza. Nekünk földmivelő államnak mintát kellene adni Európa államainak a földmunkások védelme dolgában. Hozzájárul Holló indítványához, hogy a javaslat részletes tárgyalását a szünet után kezdje el. A javaslatot általánosságban elfogadja. (Helyeslés.)

Fábry Károly: A javaslatnak vannak részei, melyekkel a gazdák s melyekkel a cselédek elégedetlenek. Ha ezeket elhagyjuk, azok az intézkedések maradnak, melyeket már az 1873. törvény is magában foglal. Ezért felesleges is, időszerűtlen is a javaslat. Az az intézkedés, mely a szakmáfoglalkozást hozza be, a kis- és középbirtokoknál keresztülvihető. A javaslat lerontja azt a patriarchális érzést, melylyel a gazda cselédje iránt viseltetett.

Kelemen Samu: Már rég nincs annak nyoma!

Fábry Károly: A javaslatot nem fogadja el.

Nagy Emil: Nagyban és egészben igazat ad Fábrynak, de következtetéseit nem vállalja. Az a helyes állapot, hogy a cselédből idővel kisközgazda legyen és a kisközgazda osztály szolgáltasson a gazdaságoknak cselédet. Hiszi, hogy a miniszter ezt a két szempontot össze tudja egyeztetni. Az előbbeni kormányok minden intézkedése a kisközgazdák ellen ment. Felteszi, hogy a mostani kormány ezt a példát nem fogja követni. A kisközgazdák kezdtek a kivándorlást. A legnagyobb bajnak azt tartja, hogy a fogyasztó és termelő közt példátlanul elhatárolódott a közvetítő. Elfogadja a javaslatot.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Rakovszky István alelnök megnyitja az ülést.

Bródy Ernő: A mai napon két beszéd hangzott el és midőn azokat bírálja, eszébe jut a közmondás, ments meg uram a baráttól, az ellenséggel majd csak elbánok. Előbbre valóknak, sürgősebbeknek tartja azoknak a bajoknak orvoslását, melyeket Nagy Emil tárt a

Ház elé, mint ezt a javaslatot. Előbbrevaló a hitbizományok, a kötött birtokok felszabályozása.

Felkiáltások: Főleg a börze megrendszabályozása.

Bródy Ernő: Hát igen a börze megrendszabályozása. Szólok idéz Kossuth Lajosnak Angliában mondott beszédéből, de utalja Irányi Dánielt is. A gazda fegyelmi büntetésére nézve utalja Lippay Zoltán a vármegyei gazdasági egyesület elnökének memorandumát. Ebben határozottan elítéli azt a törekvést, mely büntetendő cselekménynek minősíti azt, ha mindennemű ilyen törekvést, mely cseléd munkásnak sorsán való enyhítésére szolgáló akadályt képez perhorekál. Ezt anélkül kevésbé szabad akceptálnunk, mert helyzetünk javításáról magunk se mondunk le soha. Így beszél egy ezer holdas birtokos és én magamévá teszem az ő álláspontját, bárha nincs ezer holdam.

Csernoch János: Majd lesz még nekem is. (Elénk derűtség.)

Bródy Ernő: Ezután Kossuth Lajos jellemeire hivatkozva nem fogadja el a javaslatot. Ezután

Náday Lajos beszélt nagy figyelemmel.

Szünet után.

Bródy Ernő a javaslatot nem fogadja el.

Náday Lajos: Ha a törvényjavaslat csakugyan a derest akarta volna visszaállítani, ő sem fogadná el. Hosszan beszél a javaslatot bírálva és végül bejelenti, hogy azt elfogadja.

Az ülés vége 2 órakor.

Egy körorvos tragédiája.

Az elmekórház tegnap új lakóval szaporodott. Egy emberrel több azok tábora, kik élnek minden lelki fény nélkül a legrettenetesebb állapotban.

A kórház új lakója egy intelligens ember, egy körorvos, kit a sors kiszámíthatatlan keze örökre sújtott azzal, hogy ne ismerje ember társait, hogy ne gyönyörködhesse az életben, a természet nagyszerű alkotásaiban.

Dr. Bán Gyula kötegyáni körorvos már öt év óta teljesíti a körorvosi teendőket a Kötegyán községben és a hozzá tartozó községekben. Ez idő alatt a község nagyon meg volt elégedve működésével, amennyiben odaadó szeretetével gondos s lelkiismeretes kezelésével valóságosan úgy bánt a betegekkel, mintha családtagjai lettek volna.

Pár hóval ezelőtt magyarázhatatlan idegesség fogta el a körorvost s betegeivel felületesen bánt el. Látogatásait szokatlan időben fogadatosította s ilyenkor azokkal szemben kiméletlen bánásmódot tanusított.

A lakosság eleinte nem tulajdonított a változásnak nagyobb fontosságot.

Azt beszélték, hogy az orvos anyagi zavarokkal küzd s ez okozta a változást. Később más veszteségeket emlegettek, melyeket azonban megmagyarázni nem tudott senki.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megújítja a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint ahogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Április elején az orvos idegessége tetőpontra hágott. Betegeit nagy ritkán látogatta, szabálytalanságot szabálytalanságra halmozott ugyanarra, hogy a körorvosi hivatal csak elméletileg volt meg, de valóságban nem.

Már ekkor elmezavarodást sejtett nála mindenki. Az orvos állapota ismét változott. Buskomorság vett rajta erőt, melyet később féktelen jókedv váltott fel és ez huzamos ideig tartott. Ebben az állapotban teendőit teljesen elhanyagolta s kicsapongó életbe kezdett, mely alatt a kihágásoknak egész legióját követte el.

Most már biztos volt benne mindenki, hogy az orvos elméjére öröksötétség borult. A kör közegészségügye forgott veszélyben s kénytelenek voltak feljelentést tenni a körorvos ellen a nagyszabotázati fősolgabírói hivatalhoz.

Az első feljelentést követte egy egész csapat új jelentés, melyekben a község egészségügyi viszonyainak elhanyagolásáról és az orvos hihetetlen viselkedéséről tesznek panaszt a lakosok. A sajnálatra méltó körorvos a legutóbbi időben, mikor a feljelentések tétek a közbiztonságot is veszélyeztette.

A fősolgabíró a feljelentések alapján azonnal elrendelte a vizsgálat megindítását.

A beteg körorvoson meg lett állapítva az elmebaj, miért is a fősolgabíró intézkedésére a nagyváradai elmekórházba szállították be tegnap délután.

Dr Bán Gyulának családja nem volt, egy testvére van, aki azonban nem lakott az orvossal. A körorvos örökös egyedülre volt kényszerítve s valószínűnek tartják, hogy ez okozta szerencsétlenségét is.

A kötegyáni körorvosi teendők végzésével dr Szilvássy Béla sarkadi körorvos lett megbízva ideiglenesen.

AZ OSZTRÁK VÁLASZTÁSOK.

Prága, május 16.

Az új csehek, az ó csehek, a nemzeti szocialisták, a cseh radikálisok és agráriusok bizalmi emberei jövő vasárnap tanácskozássra ünek össze, hogy esetleges pártok közt compromissumot hozzanak létre, melynek célja volna, hogy a szocialisták további előrenyomulását megakadályozza. A szocialisták eddigi diadalai valósággal konsternálták ezeket a politikai köröket, melyek nem sokat várnak a pótválasztástól.

Trieszt, május 16.

Az olasz nacionalisták elhatározták, hogy nem vesznek részt a szűkebb választásban. A lapok sok részletet közölnek a szocialisták erőszakoskodásáról és terrorizmusáról, melyet a választás napján kifejtettek, számos embert megmórtáltak, a választókat étel ital nélkül várakoztatták hosszú időig sőt a harmadik körleteti választókat teljes 8 óra hosszágig.

Grác, május 16.

A szocialista párt tegnap elhatározta, hogy a pótválasztáson petani körlet kivételével a klerikálisok és keresztény szocialisták ellen szavaznak. Pitanban csak azt nem, mert nem akarnak *Malikra*, a választásreform és munkások ellenségére szavazni.

Berlin, május 16.

Választási győzelem Ausztriában címmel a Vorwärts a következőket írja: Fényes küzdelem után fényesen győztek az osztrák munká-

sok, akik legerősebb pártként kerültek ki a választási harcából. A választás megmutatta, hogy Ausztria munkásnépe a szocialisták táborában van. A németországi szocialisták örömmel néznek osztrák testvéreikre. Amidőn legmelegebb szimpátiánkat fejezzük ki osztrák testvéreinknek, türelmetlenül várjuk a napot, melyen megint az urnához lépünk, mert legközelebb mi rajtunk a sor.

UJDONSÁGOK.

A koronázási jubileum.

A közelgő ritka nemzeti ünnep a koronázási jubileum alkalmából *Semrecsányi* püspök a következő rendeletet intézte egyházmegyéje papságához:

Az isteni Gondviselés kedvező Kegyelmeből a f. 1907. évi június hó 8-án 40-ik évfordulója érkezik el annak a történelmünkben örökké nevezetes napnak, midőn az ország hercegprímása Apostoli Királyunk Ő Felségét Sz. István koronájával megkoronázta, és ezzel a nemzet gyásza véget ért, az ország vissza lőn adva önmagának, s a szomorú idők után király és nemzet kibékülése ünnepélyes megpecsételést nyert.

Apostoli királyunk Ő Felségének bölcs uralkodása alatt a magyar nemzet a béke áldásait élvezve, sok téren olyan haladást tett, melyet föl fog jegyezni a történelem.

Hálával kell tehát leborulnunk Isten előtt, hogy kegyelme Apostoli Királyunk népe javára eddig megtartotta s buzgón esedeznünk, hogy atyai uralmának még sokáig örvendhessünk.

Az ország örömeiben és ünnepében Apostoli Királyunk iránt a törhetetlen hűség, odaadó hódolat és tisztelet érzelmei közt egyházmegyémmel együtt részt venni óhajtván, rendelem, hogy

június 7-én az esti Ave Maria után az egyházmegye valamennyi templomának harangjai fél óráig szóljanak s hirdessék az ünnepet;

június 8-án a székesegyházban és valamennyi plebánia-templomban Te Deum éneklése mellett ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartassék, melyre a helyi hatóságok meghívandók;

június 8-án vagy délelőtt a sz. mise befejeztével, vagy délután a lelkész urak a tanítók közreműködésével iskolai ünnepélyt rendezzenek, melyen a nap jelentőségének kifejtése mellett alkalmas előadások keretében a növendékeket és a résztvevő közönséget a király iránt hűségre, tiszteletre és ezzel összefüggőleg hazaszeretetre buzdítsák.

Itt említjük meg, hogy apostoli királyunk koronázásának 40 ik évfordulója alkalmából *Semrecsányi* püspök nagy ebédet ad, melyre a hivatalok vezetői, egyházi, polgári és katonai előkelőségek lesznek meghíva.

*** A hercegprímás a koronázási ünnepélyen.** *Vassary* K. los hercegprímás június kezdetén néhány napra Budapestre érkezik Balatonfüredről. A bíboros egyházfőjedeleme jubiláris évfordulón hálaadó isteni tiszteletet tart és ez alkalommal beszédet mond.

*** Új anyakönyvvezető helyettesek.** Glac Antal főispán tegnap Filip Tibor brátkai anyakönyvvezető helyettest e működésétől felmentette s helyette *Alagácsi* Jánost nevezte ki. A csarnóházai anyakönyvvezető helyettesi állásra pedig *Vlajk* Péter községi jegyzői irnokot nevezte ki a főispán.

*** Kik akarnak növendékpapok lenni?** Most jelent meg a pályázat a papnövendékek közé való felvételre. Akik a nagyvárad i. szert. egyházmegye papnövendékei akarnak lenni, pályázati kérvényüket, keresztlevelek és az utolsó iskolai évről és legalább a gimnázium VI. osztályáról szóló bizonyítvánnyal felszerelve f. évi július 3-ikáig, lehetőleg délelőtt nyujtsák be az egyházmegyei hivatalban. A felvételi vizsgálat f. évi július hó 4-ikén lesz, amelyen személyesen kell megjelenni.

*** Kinevezés** Az igazságügyi miniszter *Szoboszlai* Géza belényesi királyi járásbírói teiekkönyvi betétszerkesztő szakdíjnokot a berettyóújfalusi járásbíróshoz írnokká nevezte ki.

*** Új miniszteri osztálytanácsos.** A király a belügyminiszter előterjesztésére *Andriská* Antal miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta díjmentesen.

*** Nem kér, hanem követel.** Alig pár évvel ezelőtt nyitották Jókai utcát s akkor kikötötte a város, hogy az utattestet kövicscsel meghordatja s a közvilágítást bevezetik. Azóta az utca kiépült s az ottani háztulajdonosok nevében Rácz Jakab furcsa hangú kérvényt adott be a városi tanácshoz. Felpanaszolják, hogy az utcát sohasem seprik, az poros és esőben sáros. *Követelik*, hogy a város köveztesse ki mielőbb Jókai utcát, mert a víznek nincs letolyása s esős időben nagy a sár, azonkívül *követelik*, hogy a mostani 5—6 izzólámpa helyett minden 30 méterre állítsanak 1—1 izzólámpát. Mindezek teljesítését sürögősen követelik. És a városi tanács eleget is tesz a követelésnek, a többi utcák mellőzésével.

*** Pályázat a Szent József intézetbe** A nagyvárad i Szent József intézet alapítványos helyeire a pályázati határidő folyó évi *július hó 15.* mely napig bezárólag a keresztlevelekkel, iskolai, szegénységi, orvosi és himlőoltási bizonyítvánnyal, valamint a képesítést igazoló egyéb okmányokkal felszerelt folyamodványok az egyházmegyei hivatalhoz küldendők.

*** Az új parkirozások bekerítése.** Nagyvárad városa a volt Fő-utca, most Rákóczi-ut rendezésével a Sáros-pataktól az Új-sorig terjedő területet és a pénzügyi palota előtt levő kis térséget parkiroztatta. Hogy ezeket a helyeket a rombolástól meg lehessen óvni, kerítéssel veszik körül. Ez helyes, csak a különös, hogy 14,000 koronát igényel ez a kerítés, ami bizony elhesztően sok az egyszerű lánckerítésért. Másutt ilyen összegből felépítenek egy iskolát.

*** Poynár-ház építése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága már megkötötte a szerződést Poynár Jánossal, amely szerint a Bémer-téren levő házából a Mészáros utca szabályozásához szükséges területet 65.000 korona ellenében megszerzi. Id. *Rimanóczy* Kálmán közelezte magát, hogy az utca rendezéséhez 50 é ig évi 3000 koronával járul s ellenértékül a fürdő és kávéház előtt területet kiülő helyül 50 évig használhatja. Ezen ajánlat alapján ment bele Nagyvárad városa a kisajátításba. Poynár kikötötte még, hogy a megmaradt telken a bemutatott terv szerint 2 emeletes házat építhessen. A tanács most megadta a terv alapján az építkezési engedélyt. E szerint az épület emeleti része 80 centiméternyire kiugró lesz.

Ifj. Rimanóczy Kálmán felebbezést adott be az építkezés ilyen keresztülvitele ellen, mert a tervezett kiugrás elfedi a szomszédos épületeket. A városi tanács a felebbezést áttette a közigazgatási bizottsághoz.

*** A szeszgyárak érdekében.** Nagyvárad város közgyűlése állást foglalt az ipari szeszgyárak érdekében, a kormány által tervezett szeszkontingens megvonásával szemben, mivel Nagyvárad városának mélyen fekvő pénzügyi érdeke, hogy a szeszgyárak prosperáljanak. Nagyvárad városa terjedelmes memorandumot küldött e tárgyban a pénzügyminiszterhez és az országgyűléshez, de egyúttal az érdekelt testületeknek is megküldötték a memorandumot, amelyet Lukács Ödön tanácsnok készített nagy ambícióval és gondos körültekintéssel. A magyar gyáripárosok szövetsége most köszönő átiratot küldött Nagyvárad városának az emlékirat felküldéséért s teljes elismeréssel adózik a memorandumért. Az emlékirat — ugymond — valóban kiváló munkát: éles és meggyőző logikával bizonyítja álláspontunk igazát, az ipari szeszgyárak fennmaradásának szükségességét.

*** Megfelebbezett községi tisztviselők.** Mezőgyán községében 1905. december 13-án tartották meg a teljes községi tisztviselő választást. A választás alkalmával bekerült tagok ellen a községből többen panaszt tettek, melyek alapján a választás megsemmisítését kérték. A közigazgatási bírósághoz került ügyben tegnap érkezett le a legfelsőbb határozat, mely a választás eredményét megsemmisítette. A közigazgatási bíróságnak e határozat hozatalra az szolgált alapul, hogy a választást vezető főszolgabíró a képviselőtestületet nem hívta össze megalakulás végett. A bíróság a panaszok, illetve a választások ellen leadott más felebbezésekben a vizsgálatot nem indította meg. A közigazgatási bíróságtól tegnap érkezett le a cseszori tisztviselés ügye is. Cseszórán a múlt év január havában megtartott választások alkalmával Bár Simon lett megválasztva bíróul s testvére Bár Flóra pedig pénztárnoknak. A választást többen megfellebbezték azon alapon, hogy testvérek nem tölthetnek be oly egymástól függő állást, mint a községi bíró és pénztárnok ág. Mások meg egyenesen a bíró ellen emeltek felebbezést, azt állítva, hogy a bíró meg nem engedett korteskedéssel biztosítja magának a választás eredményét. A felebbezések alapján a megye törvényhatósága a pénztárnok megválasztását a fent előadott alapon megsemmisítette, azonban a bíró ellen beadott felebbezésben felsoroltakat nem látta beigazoltnak s Bár Simont továbbra is meghagyta bíró ak. Az a közigazgatási bírósághoz jutott, honnan tegnap érkezett le. A közigazgatási bíróság a megye határozatát hagyta jóvá.

*** A törvényszéki tisztviselők mozgalmá.** A nagyvárad királyi törvényszék tisztviselői kara mozgalmat indított a jelenlegi hivatalos órák megváltoztatása érdekében. Jelenleg a hivatalos órák délelőtt 8 órától 12 óráig és délután 2-től 6-ig vannak. Ez a hivatalos órábeosztás különösen a forró nyári évszakban szinte elviselhetetlen s tulajdonképpen ez az, ami a hivatalos órák megváltoztatása érdekében a mozgalmat provokálta. A tisztviselők mozgalmukkal oda akarnak hatni, hogy a hivatalos órák reggel 7 órától délután 2 óráig legyenek, míg délután az inspekciós rendszer állana fenn. A tervezett beosztás már Budapesten meg van, csupán az esküdtzéki tárgyaláson képeznek kivételt, amikor hivatalos óra csak kezdetnek van megállapítva, de befejezésül nincs meghatározott idő. Így akarják a nagyvárad tisztviselői is. E mozgalom kiterjed a járásbírókhoz is, hol szintén a

fenti beosztást akarják életbeléptetni. A mozgalomról tudomása van br. Szentkereszt Tivadar is, aki a mozgalomra vonatkozólag kedvezően nyilatkozott. A törvényszékiek mozgalomhoz csatlakozni fog az ügyészség is, hol a hivatalos órák reformálása szintén nem volna felesleges, mert a tapasztalat bebizonyította, hogy az egyhuzamu hivatalos órák alatt sokkal jobban lehet dolgozni, mint a megszakítottak alatt. Az ügyészségre pedig a sok munkára tekintettel az egyhuzamu hivatalos órák csak előnnyel bírnak.

*** Gyászrovat.** Az oly váratlanul elhalt Heller Ede szeszgyáros hült tetemeit Budapestre hazaszállították. A temetés ma, pénteken délelőtt 10 órakor lesz, amelyre a polgármester a következő felhívást adta ki:

Felkérem Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának t. tagjait, miszerint Heller Ede elhalt bizottsági tag társunknak f. évi május hó 17-én d. e. 10 órakor tartandó végzettség tételén megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1907. május hó 16 án. Rimler Károly, s. k., polgármester.

Részvétellel értesülünk egy derék nagyvárad iparos váratlan haláláról. Bumbra Imre szabómester már régebben gyengélkedett s orvosai tanácsára a fővárosba ment s operációnak vetette alá magát. Szerdán azonban az operáció következtében elhunyt. Halála széles körben részvétet keltett. Hült tetemeit az éjjel 2 órakor szállították haza Nagyváradra, ahol a pályaudvaron diszes ravatalra helyezték. Az elhunyt derék iparos földi maradványait ma délután 5 órakor temetik a pályaudvartól a kath. egyház szertartásai szerint. Akik az elhunyt ismerősei és jó barátai közül netán gyászjelentést nem kaptak, azokat az elhunyt végzettségére ez uton hívja meg a mélyen sujtott gyászoló család. A Lajos asztaltársaság, amely amelynek egyik alapítója s alelnöke volt, diszes koszorút helyez a ravatalra s testületileg vesz részt a temetésen.

*** Cine mintye.** A belényesi járás területén Dragonyesd községében vasárnap este a korcsmában Gávra Tódor többed magával mulatozott, köztük Szále Vaszalival is. A mulatozás közben Gávrat Szále szóval megsértette, mire ez Szálet tetteleg bántalmazta. Szále a korcsmából eltávozott anélkül, hogy Gávranak valamit mondott volna, csupán foga közt sziszegett érthetetlen szavakat. Kedden este Gávra gyanútlanul haladt az utcán haza fele, mikor Szále Vaszali testvérevel Juonnal rálesett s mikor Gávra közvetlen előttük haladt el, rejtékhelyükről előjöve Gávrat kapanyelekkal addig ütlegették míg az eszméletét veszítve vértől borítva rogyott össze. A gyilkosok elmenekültek a hatóság azonban kinyomozta őket s átadta a belényesi járásbírósnak. Gávra a kapott sérülésekbe tegnap belehalt.

*** Öngyilkosság.** Schauschek Gábor miklózlári uradalmi erdész tegnap hajnalban öngyilkosságot követett el. Sztrichnint vett be, aztán szívébe lőtt. Azonnal meghalt. A szerencsétlen ember hosszabb idő óta betegeskedett s az idegesség tünetei egyre jobban mutatkoztak rajta. Orvosának hallucinációkról panaszkodott s legutóbb napok óta álmátlanosság gyötörte. Tegnap aztán egy őrizetlen pillanatban kioltotta életét. Halálát fiatal felesége, a kivel példás családi életet élt és tíz hónapos kis fia gyászolja.

*** Forró május.** Az év legkellemesebb hónapjában kellene lennünk és e helyett égető hőség uralkodik az egész országban. Tudósítónk jelentései mind siralmas képekben tár-

ják fel a gazdasági állapotokat. Az őszi vetést csaknem mindenütt felszántották. A tavaszi vetés nem fejlődhetik a nagy hőség miatt. Eső után sóvárog a nép s az eső késik. Mint az első fecske, úgy válik ki a szárazságról szóló tudósításaink közül a margitai tudósítónk jelentése, mely szerint tegnap délután három órakor csendes, de áldásos eső volt. A föld eléggé megázott s a gazdák szívét a reménység teljes hevével fogta el. Bár csak más vidékről is ilyen jelentést kapnánk minél előbb.

*** Névváltoztatás** Kiskoru Brener József nagyvárad lakos vezetéknévét »Bíró« ra változtatta.

*** Izléses választéku arany-, ezüst bérme-lási ajándék ékszerek és órák csakis olcsó árban kaphatók Szilágyi Géza és Társa ékszerésznél (Fő utca) Rákóczi-ut Orsolya-zárda épületben, Sebő Imre könyvkereskedésével szembe.**

IRODALOM.

A népnevelési közlöny 17. száma a tegnap jelent meg. Több cikkei: A gyermek és a játék dr. Sz. S. Az osztály tanítói rendszerről dr. H. L.-né. A Szén (költemény) Dutka Ákostól. A király szalonjából (rs). Tanulságos komédiák Nagy Józseftől. Ezek mellett ott találják a tanfelügyelői rendeleteket s gazdag krónika rovatot.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Pénteken: Szép Heléna, operett.
Szombaton: Milliárdos kisasszony, operett.
Vasárnap: A táncos regiment, újdonság.

Szép Heléna.

A színházban állandó téma lesz a nyári hőség: még alkalmi verseket is csináltak róla tegnap. S mondhatjuk, hogy ezek az aszályban szenvedő kánikula-viccek voltak a jobb fajtájuk. El lehet képzelni, milyen lehetett a többi rögtönzés és szellemeskedés. Igazán csak a nagy hőség teszi megérthetővé születesüket.

Ezek a szárnyukszegett élcek adták meg a kellő elnéző hangulatot, a mire bizony szükség volt. Minden egyes szereplőt láttunk már sokkal jobb kedvvel és természetesen szebb sikerrel is fellépni. A darab egyik szólóénekénél még majdnem belesülés is következett be s csak a zenekar gyors és éber vezetésével sikerült a katasztrófán átugrani.

Toronyi (Páris) és Károlyi Leona (Heléna) vitték előre az előadást, amennyire annyira. Mindkettejük éneke és játéka a többiek közül kiemelkedett, bár a szokásos magas színvonalat nem érte el. Mellettük még Bérczi egy másik rögtönzése s ismert komikus Menelausa keltett sikerre valló derűtséget. Reviczky Rózi (Orestes) nemcsak a jelmezével, hanem a hangjával is meg volt akadva. Az első akadályozta a témában, a hanghiány pedig az éneklésben. Hajnal György Kalkásza gyengébb szerepei közül való s az eddig látott Kalkások közül is Hajnal legkevésbé magaslott ki. Fehér Gyula elég jóízű alak lett volna, ha nem akar minden áron rögtönözni. Szende Ferencet igen helyes dolog efféle kis szerepekbe a színpadi mozgásokhoz hozzászoktatni; tért kell adni hangjának az érvényesülésre.

A zenekar összetanulása jobb is lehetett volna.

TÁVIRATOK.

Szent Erzsébet ünneplése.

Budapest, május 16. A Szent-István-Társulat palotájának dísztermében ma délelőtt 11 órakor Árpádházi Szent Erzsébet 700 éves jubileumának országos bizottsága, melynek fővédnöke a magyar király, Izabella kir. hercegnő asszony elnöklésével díszülést tartott a szent magyar királyné emlékére. A díszgyűlésen ott voltak a magyar közélet kitűnősei. Izabella kir. hercegnő asszony és József kir. herceg és felesége Augusta hercegnő asszony pont 11 órakor érkeztek a díszgyűlésre kíséretükkel. A díszgyűlésen a kir. család tagjait Zichy János gróf üdvözlötte és felkérte Izabella hercegnő asszonyt a díszülés vezetésére. Izabella hercegnő asszony elfoglalta az elnöki széket és tiszta magyarsággal mondott beszéddel megnyitotta az ülést. Utána Kohl Medárd püspök terjedelmes beszédben vázolta a jubileum történetét. A püspök beszédét a jelen voltak nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgatták.

Ezután megalakították a jubileum végrehajtó bizottságát és egy szűkebbkörű bizottságot. A díszülés után József kir. herceg neje, vel a budai várpalotába hajtattott, Izabella hercegnő asszony pedig a végrehajtó bizottság tagjaival a szomszédos kisteremben cercelet tartott.

Minisztertanács.

Budapest, május 16. Ma délután 4 órakor a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, melyen a kabinet minden tagja részt vett. A minisztertanácsot a folyó ügyeken kívül a kiegyezés és a horvát válság kérdése foglalkoztatta.

A kiegyezés.

Budapest, május 16. Az osztrák kormány írásban elkészítette Kossuth kiegyezési tervére ellenindítványait és azokat a napokban küldi meg Wekerlének. Az osztrák kormány aligha lesz abban a helyzetben, hogy a kiegyezési tárgyalásokat Budapesten még e hónapban folytathassa és így az alkalmasint júniusra marad.

Az alkotmánybiztosítékok.

Budapest, május 16. Andrassy Gyula belügyminiszter az alkotmánybiztosítékokról szóló javaslatokat a legközelebb betérjeszti a Házhoz. A belügyminiszter ma a folyosón kijelentette, hogy a javaslatokat parlamentileg még a nyári szünet előtt óhajtaná elintézni.

A horvát válság.

Budapest, május 16. A horvát válság dolgában a helyzet változatlan. Wekerle miniszterelnöknek ma is voltak tárgyalások, azonban a helyzetet ezek sem javították.

Hlinka Rómába utazott.

Liptó-Szent Miklós, máj. 16. Hlinka András, a hírhedt pánszláv plébános izgató Rómába utazott. Miután Hlinka ellen számos bűnügy van folyamatban, az ügyészségtől kért engedelmet az utra. Az ügyészség megadta az engedelmet.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi bank közgyűlése.

Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank tegnap, csütörtökön, délután 3 órakor tartotta rendkívüli közgyűlését alapítókéje felemelése és ezzel kapcsolatban alapszabályai módosítása tárgyában, a nagyszámban megjelent részvényesek élénk érdeklődése mellett.

Markovits Antal elnök a közgyűlést megnyitván, üdvözlö a szép számban megjelent részvényeseket és miután konstatalja, hogy megjelent 34 részvényes 541 részvény és 414 szavazat képviselőjében, a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Baróthy Akos, Lukács Gyula és Szódányi Nándor részvényeseket nevezi meg és Reismann Mór vezérigazgatót az igazgatósági javaslat előterjesztésére hívja fel:

Reismann Mór vezérigazgató a következő igazgatósági javaslatot terjeszti elő:

Mielőtt a tárgysorozatra vonatkozó jelentésünket előadnánk, szomorú kötelességünknek tartjuk a tisztelt közgyűlésnek bejelenteni, hogy a közgyűlési hirdetmények közzététele óta intézetünk nagy veszteség érte, amennyiben igazgatóságunknak egyik tagja Lévy Zsigmond úr folyó hó 4-én váratlanul meghalt. Az elhunytban egész helyi társadalmunk a becsület, tisztesség, jellemes és szívfóssággal kitűnő férfit, intézetünk azonfelül lelkiismeretes buzgósággal és fáradhatlan tevékenységgel működő egyik vezető tagját gyászolja, amiért is indítványozzuk: hogy a közgyűlés fájdalma és az elhunyt családja iránt érzett részvétének a közgyűlés jegyzőkönyvében leendő megörökítést határozza el.

Átterve a napirendre tiszteletteljesen annak a nézetünknek adunk kifejezést, hogy az a közüdmösi körülmény, miként az összes nagyobb helybeli pénzintézetek utóbbi időben részvényitőkéjük felemelését és így rendes időben pénzügyiükön csökkenő kamatláb mellett a pénzkínálatt mind erősebbé fog válni, jövedelmünk fenntartása végett minket is arra kényszerít, hogy üzleteinket szaporítsuk, sőt eddigi üzletkörünket tágítsuk. Mindezt pedig a szoliditás követelményeinek megtelelősen csak saját tőkénk szaporítása mellett tehetnők, tekintettel azon további körülményre, hogy a szaporításra betétállományunk megőrzése végett is szükségünk van, amennyiben a betétek általában és különösen a közalapok és a közpénzek betétei biztonsi kívánalmuk miatt a nagyobb alaptőkével bíró intézetekhez húzódnak: javasoljuk a tisztelt közgyűlésnek, hogy részvény és tartaléktőkének felemelését méltóztassék elhatározni. E végből indítványozzuk, mondja ki a közgyűlés;

1. hogy a 82825 korona 93 fillérből álló kétes követelések tartalékát megszünteti és belőle a 2250 drb, egyenként 280 koronával befizetett társulati részvényre darabonként további 20 koronát és így összesen 45,000 koronát befizet, illetve ez összeget a részvényitőkéhez és a fennmaradó 37825 korona 93 fillért a rendes tartalékalaphoz csatoltat;

2. a 2250 részvénynek megfelelő 675000 korona részvényitőkét 760 darab egyenként 300 koronáról szóló új részvény kibocsátásával 900000 koronára felemelteti;

3. ezen 750 drb. egyenként 300 korona névértékről szóló részvényt darabonként 575 korona árban rendeli kibocsátani és minthogy ebből az árból részvényenként 300 korona a részvényitőke javára esik, a darabonként fennmaradó 275 és így összesen 206250 korona maradványt a kibocsátásnál felmerülő kiadások levonásával a rendes tartalékalaphoz csatoltatja;

4. az újonnan kibocsátandó 750 drb részvénynek, egyenként 575 korona átvételével alapszabályszerű hirdetmény útján a jelenlegi részvénybirtokosok kínálandók meg, kik is az

átvételt az igazgatóságtól megállapítandó határidő, feltételek és az alapszabályokban megállapított következmények terhe mellett akként gyakorolhatják, hogy minden három drb. régi részvényt felmutató részvénybirtalónak joga van egy új részvényt jegyezni;

5. az a részvénybirtaló, aki csak egy vagy két régi részvényt tud bemutatni, minden egyes részvényről ideiglenes elismervényt kap és három ilyen elismervény birtokosa, illetve bemutatója jogot nyer, hogy az igazgatóságtól e végből megállapított záros határidőben a szabályszerű befizetések teljesítése mellett egy új részvényt jegyeztesse, illetve átvehessen;

6. az elővételi jog nem gyakorlása vagy a befizetési feltételek nem teljesítése esetén fennmaradó új részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem rosszabb feltételek mellett értékesítheti, mint amelyeket az elővételi jog alapján átveendő részvényekre a közgyűlés megállapított;

7. az új részvénynek átvévi javára a bank minden egyes részlet befizetésekor a befizetés napjától a folyó év végéig terjedőleg 5 százalékat kamatot térít meg, aminek ellenében a részvények ez évi osztalékában nem részesülnek.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatósági javaslatokat, valamint az ezután napirendre került és tárgyalás alá vett új alapszabályokat.

Ezzel a tárgysorozat kimerülve, elnök a közgyűlést bezárta.

Sertésvész a megyében. Biharmegye sok részéből érkeznek jelentések, melyek a sertésvészről adnak hírt. Legújabbban a szalárdi és derecskei járásokból érkezett jelentés a nagyfokú sertésvészről. A szalárdi járásban Csátár községben a sertés állománynak már ezideig fele elpusztult.

Vásáráthelyezés és pótvásár. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur megengedte miszerint a Berettyóújfalú községben a folyó évi május hó 30-ikára eső betivásár ez évben kivételesen a folyó évi május hó 29-ik napján tartassék meg, továbbá Komádi községben a folyó évi április hó 19-ére és 20-ára eseti, de elmaradt országos vásár helyett a folyó évi május hó 31-ére és június hó 1-én pótvásár tartassék. Nagyvárad, 1907. május hó 16. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Új vasut a Szilágyságban. A kereskedelmi miniszter Pallós Ignác budapesti vállalkozónak vasutépítési engedélyt adott egy évre. Az építendő vasut Tasnádtól indul ki s Szilvas, Sződemeter, Péér, Szalacs, Gálospetri községek érintésével Erőmhályfalvág fog húzódni. Az új vasut a bihar és a szilágysági forgalmat lesz hivatva megkönnyíteni.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, május 16.

Buza április	—	—	13.15	—	13.35
Rozs április	—	—	13.50	—	13.30
Tengeri május 1907	—	—	10.80	—	11.05
Repcze aug.-ra	—	—	27.80	—	28.24
Zab ápr.-ra	—	—	15.20	—	16.10

Értéktőzsde.

Budapest, május 16.

Osztrák hitelrészvény	—	—	678	—
Magyar hitelrészvény	—	—	796	—
Leszámitoló bank	—	—	506	—
Rimamurányi	—	—	525	—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	—	—	670	—
Közuti vasut	—	—	594	—

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Írta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

40.

— Ah! — kiáltá Natália nyájasan és meglepetten, a midőn belépett, miután megjelenése ily órában egészen szokatlan valami volt. — Parancsoisz valamit?

Némán rázta meg barna, durcás fejét és a kandalló mellé ült, nevével szemben. A kis fiu zavartan felugrott helyéről és most, kicsi karját anyja nyaka köré fűzve, hozzá simult.

— Meséltél neki? — kérde Lensky.

— Dehogyan a tengeréről beszéltem, hogy él és lakik az ember a beláthatatlan feneketlen vizen, — a tengeréről és amerikáról. Mielőtt bealkonyodott külföldben sokkal komolyabb dolgokkal foglalkoztunk — tevé hozzá Natália, alacsony gyermekasztalkára mutatva, mely íróeszközökkel és lénizott írkákkal volt megpakva. — Gyere csak, Nikolinka, mutasd meg apának, mit végeztünk!

A kis fiu erősen elvörösödött és összevonta finom szemöldökét. — De mama! — kiáltá izgatottan, kicsi lábával toppantva, — miért árulod el ezt, hiszen meglepetés akar lenni.

Az anyja csititólág simogatta a kis haragos arcát. — Hiszen nem engedjük, hogy apa elolvass leveledet, csak meg utatjuk, hogy előre örülhessen neki. Hozd csak ide, Nikolinka!

A kis fiu kellemtlenül hagyta el anyját, aztán előhuzott egy okiratot, mely egy nagy váza mögé volt elrejtve és fontoskodó, de egyuttal félénk arccal hozta oda atyjának. A

többször lepecsételt borítékon, ügyetlen, de tisztán három lénia közé irt betűkkel ált:

A Monsieur Boris Lensky

en Amérique.

— A levelet utánad küldjük, ha majd oda át leszesz már — magyarázgatá Natália.

— Milyen szépen ír a kis kölyök, öt évéhez képest! — jegyzé meg Lensky míg felindulással szemlélte a borítékot, — Te vezetted a kezét, Natasche, nemde?

— Korántsem! — jelenté ki Natália ünneplésesen.

— De besugtad neki a tartalmát?

— Épenséggel nem; ezt mind maga gondolta ki, ugyebár, Nikolinka? — szólt a fiatal anya.

A kis fiu komolyan intett és egészen belepirult, büszkeségében és — zavarában. Atyja térdei közé fogta és egyre »Umnitzá«-nak nevezte, mi oroszul annyit jelent, mint a bölcsesség netovábbja, megcsókolta, megsimogatta és végre becsöngette Palageát, mondva, hogy kis fia mosdassa meg magát, kefeltesse meg szépen a haját s aztán jöjjön vissza, hogy a szülékek egyék az asztalnál, mert olyan jó és szorgalmas volt.

Midőn a kis fiu a dadával kibotorkált a szobából, Lensky neje lábaihoz, a kis számlóra vette magát. Most már nagyon beesteledett. A lombozatban künn még mindig szomorú mélasággal zugott az őszi eső.

— Hallga, milyen édes, milyen szomorú neszt! — mondá Natália fejét az ablak felé fordítva, melyen át a táj már csak az eső és esőhomály kettős fátylán keresztül tűnt fel, mint valami alakatlan szürkés chaosz.

— Chopin Des-dur preludiuma, — szólt Lensky.

Natália fejét rázta.

— Nem arra gondoltam, — suttogá — de lásd, néha úgy érzem, mintha az itt elhunyt

szegény fiatal asszony lelke kísértene az Eremitageban és siratná a boldogságot, mit nem volt szabad fenéig élveznie. Már az első év után meghalt, míg én, Boris, — én hat esztendőig voltam boldog. Ez sok egy emberéletre. Olykor, — tudom, hogy bűn, — tudom és mégis — olykor csaknem azt kívánom, bár halhatnék meg — de ném szabad — hisz Koljának még szüksége van reám!

Nemsokára ezután kis leánykával ajándékozta meg Lenskyt és a gyermeket a nagymama és az elhalt testvérke után, Máriának keresztelték.

Ismét mult pár hét, a fiatal anya hamar összeszedte magát, Elérkezett a bucsunap, az a csut bucsunap, a melyen mindennel siet az ember, mindent elhamarkodik, azt képzei, hogy rengeteg dolga van még az utazási előkészületekkel s utoljára már semmi dolga nincs, a midőn a válás fájalmának ünneplésére minden szokott foglalkozást abbahagyunk, céltalanul elforgácsoljuk az órákat s végre ideges nyugtalanságtól üzelve, a kétségbeesésig kezdjük unni magunkat.

A házi rend fel van forgatva, az étkezések szokatlan órákra vannak kitűzve. Folyton az órát lessük, csaknem boszankodunk, hogy az idő olyan lassan mulik: szomorú hangulat helyett, legyőzhetetlen kéjelmetlenséget érzünk, míg az utolsó félóra út és kedvetlenségben elfásult szívünk felút és kedvetlenségben elfásult szívünk felébred — s megéri a perc jelentőségét!

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Egy új vas ágy, réz-
diszítéssel olcsón

= eladó. =

Cím: Fő-utca, Rimanóczy-
palota I. em. 12. ajtó.

Új találmány

Törvényileg védve.

A fürdőző közönség és a
gyomorfájósok figyelmébe.

A kinek egészsége és
élete kedves, mielőtt fürdőre
menne, el ne mulassza meg-
hozni a szabadalmazott

— állítható —
gyomorvédő övemet

amely egy különleges flanel-
lel bélelt ruha féle, a világon

egyedül álló páratlan egészség biztosító, mert
utasításaim szerint viselve, nemcsak, hogy a
meghűlést, a megbetegedést lehetetlenné
teszi, de bármily régi gyomorfájásokat,
gyomorgöröcsöket, belfájalmakat, has-
menéseket, csikarásokat stb. azonnal né-
hány perc alatt megszüntet, ehetik bármit,
folyton kitűnő étvágyat, rendes székelést biz-
tosít, tehát valóságos **betegség üldöző**
éppen azért úgy a fürdőző közönségnek, mint
a gyomorfájósoknak **megfizethetetlen**, te-
hát nem szabad sajnálni ennek csekély árát,
melyért százszorosan, esetleg életével fizetheti
meg **fukarságát**, mert hiszen mindenki tud-
hat is rá példát, hogy mert ilyen védő esz-
köz nem létezett, gyógyulás helyett halálos
hűlést kapott, **mert nincs veszedelme-
sebb, mint az elázott testtel a fürdő-
zéstől az állítható gyomorvédő övem
nélkül, az esetleg időközben hirtel-
en lehűlt zivataros levegőre ki-
jönni**, egy perc alatt halálos hűlést kaphatni.

Férfi vagy női, I. szám, mely legtöbb-
bekre alkalmas 3 korona. II. túl nagy
termetűekre 3 korona 50 fillér.

Utánzás tilos.

Egyedüli készítője, mint a szabadalom
tulajdonosa:

TAKÁTS DÁNIEL

Váradi-Velence, Sorompó-u. 2. A vasúti sorompó mellett.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István birneves volt papi
szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje
bátorkodom a nagyságos- és főtisztelendő papság
becses figyelmét Kisfűrdő-u. 17. sz. alatti saját
házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni,
ahol mindennemű papi ruháknak **szintartó, erős,
jó szövethű** való elkészítését **jutányos árban** el-
vállalom, s miután a szabást egy budapesti
szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azok-
nak **szakszerű** előállításáról alkalma lesz minden
megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki meg-
rendeléshez elég egy minta reverenda bekül-
dése is; kívánatra azonban a helyszínére sze-
mélyesen is kiutazom.

Becses pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fürdő utca 17. szám.

Meghívó.

A központi takarékpénztár részvény-
társaság

rendkívüli közgyűlésére

mely **1907. június 2-án** délelőtt 11
órákor saját üzlethelyiségében fog meg-
tartatni.

TÁRGYA:

Az igazgatóság javaslata az alaptőke
felemelése tárgyában és az ezzel kapcsolo-
latos alapszabály módosítás.

Nagyvárad, 1907. május 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt
akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap
déli 12 órájáig a társaság pénztáránál részvé-
nyét, melyet legalább négy hét előtt saját ne-
vére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az
öt megillető szavazat számát előtűntető térít-
vényvel láttatik el.

Új fényképészeti és testészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kivá-
nalmainak megfelelően telje-
sen újonnan épült Rákóczi-ut
8. szám a. (Fő u. Györfi-ház)

megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

5162,5225—907.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó
s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével
ellátott folyó 1907. évi állandó évi fizetés
utáni IV-ed osztályu kereseti adókövetési lajs-
tromok az 1883. évi XLIV. t.c. 16. §-a értel-
mében f. é. május hó 14—21 ik napjain át
nyolc napi közszemlére a városi adóhivatal és
pedig az I-ső kerület (Olaszi) nézve a 21-ik
a II-ik kerület (Újváros és Külváros) nézve a
15-ik számú s a III-ik kerületre Váralja, Velence
Csillagváros és a Hegy) nézve 26 ik számú
szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetnek
ki, miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő
alatt, a jelzett lajstromokban terhükre előírt
adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni
felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adó-
nimmel már az előző évben is megrova
voltak, a lajstrom közszemlére kitételének
napját követő 15 nap alatt, azok pedig,
kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg,
ezen adójuk k adókönyvecskéjükbe történt
bejegyzését követő 15 nap alatt — a kir.
pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A
később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás
alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1907. évi május hó 11.

Városi adóhivatal.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy **izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes
képező-izzólámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
árlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzát
szépítésként szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi
Dezső-u. előbb (Apáca-utca) 18.**

A legjobb amerikai anyagból
készít

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

Csodálatos olcsó!**Vásárlásra ritka alkalom!**

kinálkozik mostan egy **rövid ideig** a t. vevőközönségnek

TESZLER SIMON gyapjuszövet és posztónagykereskedőnél (Zöldfa-utca 33.)

Ki célba vett **más vállalat** kövekeztélén raktárán levő összes árucikkait mélyen leszállított árban bocsátja eladásra.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és disztó műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Lukács Aladár

*elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
divat üzlete*

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

HAÁSZ MANÓ

női kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

A költözködéshez szükséges szőnyegek, függönyök, garnitúrák,
paplanok, és matracok a legnagyobb választékban kaphatók.

Ugyszintén minden más nyári cikkek-
ben is gyönyörű újdonságok vannak.

Az árak pedig, tekintettel a nálam levő nagy forgalomra, a legolcsóbbak.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY UT 60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók: Grósz Ignácz, ált. takarékpénzt. pénztárnoknál.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.